

Pragozd - Virgin forest

»Knjigo o pragozdu smo dolga leta nosili v svojih srcih. Vsak po svoje, vsak drugače. Na pragozdni sprehodih so se zarisale fotografije, ki vsaj malo odstirajo skrivnosti pranarave. Nerodne besede so se počasi spletle v kratke zapise doživetega. Oboje, fotografijo in besedo, ovijata magični pragozdni duh in spoštovanje narave.«

Tomaž Hartman, 2014: Pragozd - Virginia forest. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije – Založba Silva in Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) ob podpori projektov EUFORINO in SAZU.

S temi besedi je avtor Tomaž Hartman na kratko predstavil vsebino dvojezične fotomonografije *Pragozd - Virgin forest*. Podnaslov dela je *Pranarava Kočevske*, kar niti ni naključje, ko pa je v knjigi predstavljenih kar šest kočevskih pragozdov. Že tako je Kočevska dežela, ki je poznana kot dežela skrivnostnih obširnih gozdov, tukaj pa jo Hartman skupaj s soavtorji fotografiji predstavi kot mistično, skrivnostno deželo, ki si zasluži kar največ spoštovanja. Fotografiji Marko Masterl, Stanko Pelc, Janez Konečnik, Hrvoje Teo Oršanič, Vasja Marinč in Tomaž Hartman so svoje številne poti in doživetja po pragozdni poteh ovekovečili vsak na svoj način. Beležili so letne čase v prostoru, ki ga zaznamuje človeška nedotaknjenost. V življenju prvinskih gozdov, ki jim ura teče nekoliko drugače kot v sose-

dnjih gospodarskih gozdovih, so beležili posebne trenutke: bodisi razcvet zelišč pod krošnjami zgodaj spomladi ali pa tiste mrzle, že skoraj polarne trenutke zime pri minus tridesetih stopinjah. Morda sta se pred njimi sprehodila medved in volk in pustila svoje odtise v snegu, v srcu fotografa, avtorja, pa ravno tako neizbrisljiv pečat morebitnega srečanja z divjo živaljo.

A vendar je skozi prizmo človekovega doživetja moč ustvariti lepoto trenutka in doživetja in to sporočilo prenesti do vsakega, ki bo knjigo prejel v roke in se podal na tako virtualno potepanje med bukovimi velikani in jelkami, ki ponižno čakajo, da jim razmere omogočijo preboj do svetlobe in do mogočnega življenja.

Ideja je sicer dozorela že v času Hufnaglovega leta 2012 občine Kočevje, a je šele sedaj dobila založnika in tako izšla v okviru sodelovanja Gozdarskega inštituta Slovenije – založbe Silva Slovenica in založbe Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) ter s podporo evropskih projektov EUFORINO in SAZU. V knjigi so tako predstavljeni vsi pragozdovi, tudi gozdne pešpote, ki jih lahko obiščete ob robu pragozdni rezervatov. Prvi, ki je kočevske pragozdove omenjal in zavaroval, je bil dr. Leopold Hufnagel, upravitelj tedanjih Auerspergovih gozdov, ki jih v svojem gozdarskem načrtu omenja že leta 1892. Za tedanji čas zelo napredno Hufnaglovo dejanje je bilo eno prvih takih v Evropi. Danes njegovo dediščino varujemo prav vsi mi, s svojim spoštljivim odnosom do gozda, predvsem pa do krhkega ekosistema, kar pragozdovi nedvomno so.

Petra Draškovič